

ЗИГМУНД ФРОЙД УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНА

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою університету

Протокол № 8 від
«31» липня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**НАПРЯМКИ СУЧАСНОЇ НАУКОВОЇ
ТА ПРИКЛАДНОЇ ПСИХОТЕРАПІЇ**

Освітній рівень: Другий (магістерський)

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність 053 Психологія

Освітньо-професійна програма "Психологія"

Статус дисципліни: обов'язкова

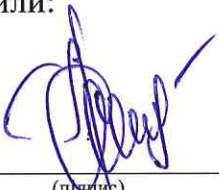
Форма навчання: денна

<u>Форма навчання</u>	<u>Курс</u>	<u>Семестр</u>	<u>Лекції (год.)</u>	<u>Практичні (год.)</u>	<u>Самостійна робота студента (год.)</u>	<u>Разом (год.)</u>	<u>Екзамен (сем.)</u>
<u>Денна</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>30</u>	<u>10</u>	<u>80</u>	<u>120</u>	<u>1</u>

Робоча програма розроблена на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів галузі 05- Соціальні та поведінкові науки, спеціальності- 053 Психологія, затвердженій вченою радою ЗФУУ (протокол № 8 від 31.07.2024 року)

Програму навчальної дисципліни розробили:

Доцентка кафедри психології
Зігмунд Фройд Університет Україна
кандидатка психологічних наук

(підпис)

Г. Лазос

Гостьовий професор
Sigmund Freud University (Vienna)

(підпис)

Dr. M. Jacob

Робочу програму обговорено та затверджено на засіданні кафедри психології
Протокол № 9 від “17” липня 2024 року

Завідувачка кафедри психології

(підпис)

Г. Лазос

Гарант ОПП «Психологія»

(підпис)

М. Великодна

Пролонговано:

на 20__ /20__ н.р. _____	(підпис)	(ПІБ)	), “__” _____ 20__ р., протокол №__
на 20__ /20__ н.р. _____	(підпис)	(ПІБ)	), “__” _____ 20__ р., протокол №__
на 20__ /20__ н.р. _____	(підпис)	(ПІБ)	), “__” _____ 20__ р., протокол №__
на 20__ /20__ н.р. _____	(підпис)	(ПІБ)	), “__” _____ 20__ р., протокол №__

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ОПП, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни Денна форма навчання	
Кількість кредитів - 4	Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Статус дисципліни Обов'язкова Мова навчання українська	
Модулів - 7	Спеціальність – 053 «Психологія» Освітньо-професійна програма «Психологія»	Рік підготовки	
		1-й	
Змістових модулів - 5		Семестр	
		2-й	
Загальна кількість кредитів/годин - 4/120		Лекції (год.)	
		30	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 3 год.;	Ступень вищої освіти - Магістр	Практичні(год.)	
		10	
		Самостійна робота(год.)	
		80	
		Всього	
		120	
		Вид контролю	
			Екзамен

2.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів цілісного уявлення про сучасні науково-методологічні та прикладні підходи в психотерапії, оволодіння знаннями про трансформацію психотерапевтичних шкіл у XX–XXI століттях, засвоєння принципів доказової та інтегративної практики, а також розвиток практичних умінь і навичок застосування психотерапевтичних методів у роботі з різними категоріями клієнтів у сучасному соціокультурному й цифровому контексті.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Напрямки сучасної наукової та прикладної психотерапії» є:

- ознайомити здобувачів з основними методологічними підходами сучасних наукових досліджень у психології та психотерапії;
- сформувані уявлення про ключові тенденції трансформації психотерапії у XX–XXI століттях та міжнародний контекст її розвитку;
- розкрити зміст і специфіку сучасних психотерапевтичних напрямів: психодинамічного, когнітивно-поведінкового, гуманістичного, екзистенційного, системного та інтегративного;

- ознайомити з принципами доказової психотерапії (evidence-based practice), міжнародними стандартами та критеріями ефективності психотерапевтичних втручань;
- розвинути практичні навички застосування психотерапевтичних технік в індивідуальній, груповій та онлайн-роботі з різними категоріями клієнтів (діти, молодь, військові, ВПО, особи з травматичним досвідом);
- сприяти формуванню професійної етики, усвідомленню правових аспектів діяльності психотерапевта та розвитку навичок міжсекторальної співпраці у сфері психічного здоров'я.

2.3. Найменування компетентностей, формування яких забезпечує вивчення дисципліни.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ФК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

ФК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

ФК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

ФК11. Здатність застосовувати основні психологічні технології, процедури і техніки впливу з психокорекційною метою на рівні індивіда, групи, соціуму, а також розв'язання соціальних конфліктів і профілактики кризових станів клієнта.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Для успішного засвоєння дисципліни студентам необхідно володіти знаннями з таких предметів:

Пререквізіти: оскільки навчальна дисципліна викладається у першому семестрі першого року навчання пререквізитів немає.

Після завершення дисципліни «Напрямки сучасної наукової та прикладної психотерапії» студенти зможуть застосовувати отримані знання у таких предметах:

Постреквізіти:

- Доказова практика в психології і психотерапії – оцінка ефективності сучасних психотерапевтичних втручань на основі емпіричних даних.
- Групові методи в психотерапії – використання інноваційних підходів у терапії колективної динаміки.
- Кризові інтервенції в психологічній практиці – застосування актуальних психотерапевтичних методів у кризових ситуаціях.
- Травмотерапія та кризове консультування – інтеграція сучасних терапевтичних напрямків у роботу з травмованими пацієнтами.
- Механізми змін у психотерапевтичних втручаннях. Дані досліджень – аналіз ефективності новітніх психотерапевтичних підходів на основі наукових досліджень.

2.5. Результати навчання

ПРН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПРН9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПРН11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Методологія сучасних психологічних досліджень

Тема 1. Сучасні концепції наукового мислення в психології та психотерапії.

Розглядається сутність наукового мислення як процесу здобуття достовірного знання у психології та психотерапії. Висвітлюються його ключові риси: критичність, системність, обґрунтованість і доказовість. Аналізується співвідношення наукового, філософського та практичного мислення. Окрема увага приділяється сучасним тенденціям – міждисциплінарності, орієнтації на практику, інтеграції досліджень і психотерапевтичної роботи.

Тема 2. Постпозитивістські, конструктивістські та інтегративні дослідницькі парадигми.

Тема присвячена аналізу основних парадигм, які визначають методологію досліджень у психології та психотерапії. Розкривається постпозитивізм із його увагою до об'єктивності та перевірюваності знань, конструктивізм, що наголошує на суб'єктивності й контекстуальності людського досвіду, та інтегративна парадигма, яка поєднує переваги різних підходів. Вивчається вплив цих парадигм на вибір методів дослідження, інтерпретацію результатів і формування практик у психотерапії.

Тема 3. Мультиметодологічний підхід: поєднання кількісних, якісних і змішаних методів у психотерапевтичних дослідженнях.

Розглядаються можливості комплексного підходу до дослідження психотерапевтичної практики. Детально аналізується застосування кількісних методів (тести, опитувальники, статистичний аналіз), якісних методів (інтерв'ю, спостереження, аналіз текстів і наративів) та їх комбінації у змішаних дизайнах. Висвітлюється цінність мультиметодології для досягнення глибини й надійності результатів, а також приклади її використання у міжнародних дослідженнях психотерапії.

Змістовий модуль 2. Трансформація психології та психотерапії у XX–XXI століттях

Тема 1. Від класичних моделей до сучасних парадигм: ключові тенденції розвитку.

Вивчається еволюція психології та психотерапії: від класичних теорій психоаналізу, біхевіоризму й гуманістичної психології до сучасних інтегративних та доказових підходів. Аналізуються ключові тенденції: перехід від одновимірних моделей до багаторівневих, розвиток міждисциплінарності, поява нових форм організації терапевтичної практики. Підкреслюється актуальність переосмислення класики в контексті сучасних викликів.

Тема 2. Психотерапевтичні школи та їхній вплив на сучасну практику.

Розглядається внесок провідних психотерапевтичних шкіл – психодинамічної, когнітивно-поведінкової, гуманістичної, системної та екзистенційної. Пояснюється, як класичні теорії трансформувалися у сучасних умовах, які методи були збережені, а які – переосмислені. Наголошується на впливі цих шкіл на розвиток сучасних практичних моделей та інтегративних напрямів психотерапії.

Тема 3. Міжнародний контекст: глобальні виклики та нові напрями у психотерапії.

Висвітлюється вплив глобалізаційних процесів, цифровізації та суспільних криз на розвиток психотерапії. Аналізуються нові напрями: онлайн-терапія, короткострокові методи, кризове консультування, військова психотерапія. Наголошується на міжнародній співпраці, стандартизації практик і поширенні доказових методів.

Змістовий модуль 3. Сучасні теоретико-практичні підходи в психотерапії

Тема 1. Психодинамічні школи у світлі сучасних досліджень.

Розглядаються основні принципи психодинамічної терапії, їхня сучасна модифікація та емпірична перевірка ефективності. Вивчаються сучасні психоаналітичні та неофрейдистські підходи, роль несвідомого й захисних механізмів у формуванні поведінки клієнта.

Тема 2. Нові напрями когнітивно-поведінкової терапії (СВТ, DBT, АСТ та ін.).

Детально висвітлюються сучасні модифікації когнітивно-поведінкових методів: діалектико-поведінкова терапія, терапія прийняття й відповідальності, когнітивна ремедіація. Розглядаються показання до застосування різних технік і результати доказових досліджень.

Тема 3. Гуманістична та клієнт-центрована терапія: сучасні модифікації.

Аналізуються ключові положення гуманістичної психології, сучасні практики клієнт-центрованої терапії К. Роджерса. Розкривається роль автентичності, емпатії та безумовного прийняття як інструментів психотерапії, а також сучасні інновації цього напрямку.

Тема 4. Системна психотерапія в умовах глобальних змін.

Розглядається системний підхід, його застосування у сімейній терапії та роботі з групами. Пояснюється значення системного мислення для розуміння міжособистісних конфліктів і кризових ситуацій, зокрема в умовах війни й соціальних трансформацій.

Тема 5. Сімейна психотерапія в умовах глобальних змін.

Аналізуються сучасні підходи до роботи з сім'ями, включно з когнітивно-поведінковими та структурними моделями. Показується роль сім'ї у підтримці психологічного здоров'я в умовах соціальної нестабільності та викликів сучасності.

Тема 6. Екзистенційна психотерапія: актуальні концепції та інтерпретації.

Висвітлюються сучасні напрями екзистенційної психотерапії, методи роботи з кризами сенсу життя, переживанням втрат і тривогою. Надаються приклади технік, які використовуються для допомоги у станах екзистенційної кризи.

Тема 7. Інтегративні та еклектичні підходи: від класики до нових моделей.

Розглядається інтегративна психотерапія як поєднання різних шкіл. Пояснюється відмінність між еклектикою та інтеграцією, аналізуються новітні моделі, зокрема підходи, орієнтовані на ментальне здоров'я у воєнний час.

Змістовий модуль 4. Доказовість та інтеграція у психотерапевтичній практиці

Тема 1. Evidence-based practice у психотерапії: міжнародні стандарти й критерії ефективності.

Розкриваються принципи доказової психотерапії, міжнародні вимоги до ефективності методів, роль метааналізів і систематичних оглядів. Пояснюється значення клінічних протоколів і стандартів якості у психотерапевтичній практиці.

Тема 2. Інтегративні та мультидисциплінарні моделі в роботі з різними категоріями клієнтів.

Висвітлюється взаємодія психотерапевтів з лікарями, педагогами, соціальними працівниками у комплексному підході до підтримки клієнта. Показано особливості роботи з дітьми, військовими, ВПО та особами з травматичним досвідом.

Змістовий модуль 5. Прикладні виміри сучасної психотерапії

Тема 1. Індивідуальні, групові, онлайн-формати психотерапії в цифрову епоху.

Аналізуються особливості індивідуальної та групової психотерапії, можливості онлайн-консультування та його обмеження. Розглядаються сучасні цифрові інструменти підтримки психічного здоров'я.

Тема 2. Психотерапія як складова системи збереження психічного здоров'я: міжсекторальна співпраця.

Вивчається місце психотерапії в системі охорони психічного здоров'я. Описується досвід співпраці з медичними, освітніми та соціальними інституціями, спрямований на комплексне вирішення проблем клієнтів.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни

Назви змістовних модулів, лекційних тем і тем практичних занять	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
		л	пр	с.р.
1	2	3	4	5
Змістовний модуль 1. Методологія сучасних психологічних досліджень				
Тема 1. Сучасні концепції наукового мислення в психології та психотерапії.	7	2	1	4
Тема 2. Постпозитивістські, конструктивістські та інтегративні дослідницькі парадигми.	7	2	1	4
Тема 3. Мультиметодологічний підхід: поєднання кількісних, якісних і змішаних методів у психотерапевтичних дослідженнях.	7	2	1	4
<i>Разом за змістовним модулем 1</i>	<i>21</i>	<i>6</i>	<i>3</i>	<i>12</i>
Змістовний модуль 2. Трансформація психології та психотерапії у XX–XXI століттях				
Тема 1. Від класичних моделей до сучасних парадигм: ключові тенденції розвитку.	7	2	1	4
Тема 2. Психотерапевтичні школи та їхній вплив на сучасну практику.	7	2	1	4
Тема 3. Міжнародний контекст: глобальні виклики та нові напрями у психотерапії.	8	2	1	5
<i>Разом за змістовним модулем 2</i>	<i>22</i>	<i>6</i>	<i>3</i>	<i>13</i>
Змістовний модуль 3. Сучасні теоретико-практичні підходи в психотерапії				
Тема 1. Психодинамічні школи у світлі сучасних досліджень.	7	2	-	5
Тема 2. Нові напрями когнітивно-поведінкової терапії (CBT, DBT, АСТ та ін.).	7	2	-	5
Тема 3. Гуманістична та клієнт-центрована терапія: сучасні модифікації.	7	2	-	5
Тема 4. Системна психотерапія в умовах глобальних змін.	7	2	-	5
Тема 5. Сімейна психотерапія в умовах глобальних змін.	7	2	-	5
Тема 6. Екзистенційна психотерапія: актуальні концепції та інтерпретації.	7	2	-	5
Тема 7. . Інтегративні та еклектичні підходи: від класики до нових моделей (наприклад, психотерапія, орієнтована на ментальне здоров'я в умовах війни).	7	2	-	5
<i>Разом за змістовним модулем 3</i>	<i>49</i>	<i>14</i>		<i>35</i>
Змістовний модуль 4. Доказовість та інтеграція у психотерапевтичній практиці				
Тема 1. Evidence-based practice у психотерапії: міжнародні стандарти й критерії ефективності.	7	1	1	5
Тема 2. Інтегративні та мультидисциплінарні моделі в	7	1	1	5

роботі з різними категоріями клієнтів (діти, військові, ВПО, особи з травматичним досвідом).				
<i>Разом за змістовним модулем 4</i>	<i>14</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>10</i>
Змістовний модуль 5. Прикладні виміри сучасної психотерапії				
Тема 1. Індивідуальні, групові, онлайн-формати психотерапії в цифрову епоху.	6	1	-	5
Тема 2. Психотерапія як складова системи збереження психічного здоров'я: міжсекторальна співпраця (медицина, освіта, соціальна робота).	6	1	-	5
<i>Разом за змістовним модулем 5</i>	<i>12</i>	<i>2</i>	<i>-</i>	<i>10</i>
Екзамен	<i>2</i>		<i>2</i>	
Усього, годин	120	30	10	80

5. Тематика практичних та занять з дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Аналіз наукової статті з психотерапії: визначення парадигми дослідження, методології та валідності результатів.	1
2	Порівняння психотерапевтичних парадигм: створення таблиці відмінностей між постпозитивістською, конструктивістською та інтегративною моделями.	1
3	Мультиметодологія в дії: розробка дослідницького дизайну з використанням кількісних і якісних методів для вивчення психотерапевтичної проблеми.	1
4	Кейс-аналіз психотерапевтичних шкіл: інтерпретація клінічного випадку з позиції психодинамічного, когнітивно-поведінкового та гуманістичного підходів.	1
5	Практика доказової психотерапії: робота з результатами метааналізу (пошук, аналіз, критична оцінка ефективності втручання).	1
6	Групові дискусії: “Виклики та можливості інтегративної психотерапії в умовах воєнного часу”.	1
7	Моделювання психотерапевтичної сесії: розігрування короткого сценарію індивідуальної чи групової роботи з клієнтом у кризі.	1
8	Аналіз етичної дилеми: обговорення реального чи гіпотетичного випадку професійної відповідальності психотерапевта.	1
9	Практикум з онлайн-терапії: оцінка переваг і ризиків цифрових форматів психотерапії, створення правил “етичного кодексу” для онлайн-сесій.	-
10	Розробка міні-програми психотерапевтичних занять: визначення мети, структури, методів і очікуваних результатів для конкретної категорії клієнтів (студенти, військові, ВПО тощо).	-
ВСЬОГО:		8

6. Тематика самостійних занять з дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1	Тема 1. Методологія сучасних психологічних досліджень	12

	1) Природа наукового мислення та його застосування в психології. 2) Ключові поняття та категорії наукового дослідження. 3) Дослідницькі парадигми: сутність та функції.	
2	Тема 2. Трансформація психології та психотерапії у XX–XXI століттях 1) Ключові етапи розвитку психологічного знання. 2) Основні школи психотерапії та їхній внесок у становлення дисципліни. 3) Еволюція поглядів на психотерапію в XX–XXI ст.	13
3	Тема 3. Сучасні теоретико-практичні підходи в психотерапії 1) Психодинамічний підхід і його школи. 2) Когнітивно-поведінковий підхід: сучасні напрями (CBT, DBT, АСТ). 3) Гуманістичний підхід і клієнт-центрована терапія. 4) Системний і сімейний підхід. 5) Екзистенційний підхід. 6) 6) Інтегративні й еkleктичні моделі.	35
4	Тема 4. Доказовість та інтеграція у психотерапевтичній практиці 1) Доказова психотерапевтична практика (evidence-based practice). 2) Інтегративні та мультидисциплінарні моделі у психотерапії.	10
5	Тема 5. Прикладні виміри сучасної психотерапії 1) Індивідуальні, групові, онлайн-формати психотерапевтичної роботи. 2) Етичні виклики, правові норми та професійна відповідальність психотерапевта. 3) 3) Психотерапія в системі збереження психічного здоров'я (медицина, освіта, соціальна робота).	10
Всього		80

7. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Напрямки сучасної наукової та прикладної психотерапії» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студентів:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- реферати, презентації;
- екзамен.

8. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Напрямки сучасної наукової та прикладної психотерапії» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		Модуль 5		Модуль 6		Модуль 7	
5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	10%		40 %	

Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Поточне оцінювання	Модульний контроль 3	Поточне оцінювання	Модульний контроль 4	Поточне оцінювання	Модульний контроль 5	Самостійна робота	Екзамен
1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (3 занять, 3 теми – 3 оцінки). 2. Модульний контроль 1 проводиться на останньому практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 1 виставляється на підставі виконання письмового завдання	1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (3 занять, 3 теми – 3 оцінки). 2. Модульний контроль 2 проводиться на останньому практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 2 виставляється на підставі виконання письмового завдання	1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (7 занять, 7 тем – 7 оцінок). 2. Модульний контроль 3 проводиться на останньому практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 2 виставляється на підставі виконання письмового завдання	1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (2 заняття, 2 теми – 2 оцінки). 2. Модульний контроль 4 проводиться на останньому практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 2 виставляється на підставі виконання письмового завдання	1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (2 заняття, 2 теми – 2 оцінки). 2. Модульний контроль 5 проводиться на останньому практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 2 виставляється на підставі виконання письмового завдання	Оцінювання завдань для самостійного опрацювання	1. Відповідь на 2 запитання, кожне з яких 20 балів.					

Усі форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів зазначенні в положенні університету про оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74		D (задовільно)
60-64	незадовільно	E (достатньо)
35-59		FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання

яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер теми
1	Мультимедійний проектор	1-17
2	Проекційний екран	
3	Комунікаційне програмне забезпечення (Google Chrome, Firefox)	
4	Наявність доступу до мережі Інтернет	
5	Персональні комп'ютери, ноутбук.	
6	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	
7	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	
8	Програмне забезпечення: ОС Windows	
9	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	
10	Мультимедійний проектор	
11	Проекційний екран	
12	Комунікаційне програмне забезпечення (Google Chrome, Firefox)	

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Каліна, Н. Ф. (2010) Психотерапія : підручник К. : Академвидав, 2010. - 284 с. - (Альма-матер : засн. в 1999 р.).
2. Кісарчук, З. Г., Гребінь, Л. О., Гурлева, Т. С., Данилевський, І. А., Демидюк, Н. П., Єрмусевич, О. І., ... & Юрченко, Т. П. (2012). Соціокультурні чинники становлення сучасної парадигми психотерапевтичної допомоги особистості.
3. Кісарчук, З. Г., Омельченко, Я. М., Лазос, Г. П., Гурлева, Т. С., Плєскач, Б. В., Гребінь, Л. О., ... & Уркаєв, В. С. (2020). Технології психотерапевтичної допомоги постраждалим у подоланні проявів посттравматичного стресового розладу: монографія.
4. Кісарчук, З. Г., Омельченко, Я. М., Онищенко, Г. І., Лазос, Г. П., Гребінь, Л. О., Юрченко, Т. П., ... & Уркаєв, В. С. (2014). Теорія і технології застосування сучасних підходів до психотерапії у вітчизняних соціокультурних умовах.
5. Кісарчук, З. Г., Омельченко, Я. М., Онищенко, Г. І., Лазос, Г. П., Гребінь, Л. О., Юрченко, Т. П., ... & Уркаєв, В. С. (2014). Теорія і технології застосування сучасних підходів до психотерапії у вітчизняних соціокультурних умовах.
6. Когнітивна психотерапія розладів особистості. (2024) Аарон Т. Бек, Деніз Д. Девіс, Артур Фріман. – К. Науковий світ. 224с.
7. Лазос, Г. П. (2014). Технології застосування групової кататимно-імагінативної психотерапії (ГКІП) у роботі з підлітками. *Науковий часопис НПУ імені МП Драгоманова. Серія 12: Психологічні науки*, (43), 99-108.
8. Основи психотерапії (2024). /за ред. Сєдих К., Фільц О.- К.: Академія
9. Основи психотерапії : навч. посіб. / В.І.Банцер, Л.О. Гребінь, З.В. Гривул [та ін.] ; під заг. ред. К. В. Сєдих, О. О. Фільц. – Полтава : Алчевськ : ЦПК,

2013. – 329 с.

10. Creswell, J. W. (2009). Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches (3rd ed.). Los Angeles: Sage
11. Griffin, E. (2012). A first look at communication theory (8th ed.). New York: McGraw Hill
12. Holton, E. F., & Burnett, M. F. (2005). The basics of quantitative research. Research in organizations: Foundations and methods of inquiry, 29-44.
13. Johansson, L. G. (2016). Philosophy of science for scientists. Heidelberg /New York / London: Springer.
14. Karmasin, M. & Ribing, R. (2011). Die Gestaltungswissenschaftlicher Arbeiten. (6th ed.). Vienna: UTB
15. Milman, N. (2020, July). Paradigms of Instruction and Assessment. Retrieved from <http://www.nadasisland.com/doc/paradigms/>
16. Norcross, J. C., & Lambert, M. J. (2018). *Evidence-Based Psychotherapy: Theoretical and Practical Perspectives*. New York, NY: The Guilford Press.
17. Norcross, J. C., & Wampold, B. E. (2018). The efficacy of psychotherapy. In J. C. Norcross (Ed.), *Psychotherapy Relationships That Work (3rd ed.)* (pp. 367-389). New York, NY: The Guilford Press.
18. Zimbardo, P. G. & Gerrig, R. G. (1999). *Psychologie*. Berlin, Heidelberg, New York: Springer

Додаткові:

1. Лазос, Г. П. (2022). Психологи і війна: зміна парадигми надання психологічної/психотерапевтичної допомоги та резильєнтність фахівця. *Організаційна психологія. Економічна психологія*, (3 (27)), 37-47.
2. Lazos, G., Velykodna, M., Karamushka, L., Pysarenko, T.; Klymenko, I., Deputatov, V. (2024). Evidence-based practice in psychology: Predictors of utilization among Ukrainian psychologists. *International journal of Psychology*, 59 (S1), 3547, 275-275. <https://doi.org/10.1002/ijop.13176>
3. Velykodna, M., Butsykin, Y., Dorozhkin, V., Lupis, A., Melnychuk, T., Nalyvaiko, N., Pavlovska, O., Pustovoyt, M., Tkalych, M., Yakushko, O. (2024). Inscribing a New Page In the History Of Ukrainian Psychoanalysis During the Wartime: The Call for Contributions. *International Journal of Applied Psychoanalytic Studies*. <http://doi.org/10.1002/aps.1861>
4. Velykodna, M., Nalyvaiko, N., Pavlovska, O., Arshevska-Guérin, O. & Butsykin, Y. (2024). Ethical challenges in psychoanalytic practice in wartime: conference report, Kyiv, Ukraine, 2023, *Psychodynamic Practice*, DOI: 10.1080/14753634.2023.2258036

Інформаційні ресурси:

1. <https://repo.usfu.edu.ua/home> – Електронні ресурси ЗФУУ

2. <https://npa-ua.org/>
3. <https://upa.org.ua/>
4. <https://www.efpa.eu/>
5. <https://www.apa.org/pubs/databases/psycinfo>
6. <https://iaapsy.org/>
7. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov>
8. <https://www.apa.org/>
9. <https://www.who.int/>
10. <https://www.isbd.org>
11. <https://www.fda.gov>
12. <https://neuronews.com.ua/ua#gsc.tab=0>
13. <https://aapp.org>
14. <https://psychiatryonline.org>
15. <https://ukraine-psychotherapy.org>
16. <https://www.ilae.org>

11. Орієнтовний перелік питань на екзамен

1. Характеристика психології як науки
2. Характеристика психології як практики
3. Розкрийте поняття: онтологія, епістемологія та методологія
4. Сутність дослідницької парадигми
5. Основні функції дослідницької парадигми
6. Методологічні принципи побудови дослідницької парадигми
7. Види дослідницьких парадигм
8. Кількісні дослідження в психології
9. Якісні дослідження в психології
10. Відмінності між кількісним та якісним підходом в психології
11. Як формуються висновки психологічного дослідження
12. Виникнення психології як науки
13. Розвиток перших теоретичних концепцій в історії психології
14. Перші дослідження свідомого та несвідомого
15. Поведінка як предмет дослідження, перші дослідження
16. Початок досліджень пізнавальних процесів
17. Основні школи психології та психотерапії
18. Загальна характеристика психодинамічного підходу
19. Загальна характеристика когнітивно-поведінкового підходу
20. Загальна характеристика гуманістичного підходу
21. Загальна характеристика системного підходу
22. Напрямки сучасних досліджень в психології
23. Напрямки сучасних досліджень в психотерапії
24. Розвиток нових методів та технік в психотерапії
25. Сучасне уявлення про людську психіку та особистість
26. Основні принципи та концепції психоаналізу
27. Роль несвідомого у формуванні поведінки і емоцій

28. Роль дитинства та раннього досвіду в становленні особистості
29. Теорія об'єктних стосунків
30. Его-психологія
31. Селф-психологія
32. Інтерсуб'єктивний підхід в психоаналізі
33. Психоаналіз та нейронауки. Сучасні дослідження
34. Основні принципи та концепції когнітивно-поведінкового підходу
35. Взаємопов'язаність думок та поведінки
36. Специфічні фактори когнітивно-поведінкової психотерапії
37. Когнітивно-поведінкова психотерапія як розвиток критичного мислення за А.Беком та А.Еліс
38. Схема-терапія як метод терапії особистісних розладів
39. Хвилі розвитку КПТ
40. Методи третьої хвилі КПТ
41. Основні принципи та концепції гуманістичної парадигми
42. Самоактуалізація, розвиток потенціалу в гуманістичній парадигмі
43. Клієнт-центрована психотерапія
44. Гештальт терапія
45. Системний погляд на людину в межах системного підходу
46. Терапевтичні інтервенції для зміни стосунків в групі
47. Школи системного підходу
48. Екзистенційний підхід. Основні принципи і концепції
49. Роль свободи та вибору в межах екзистенційного підходу
50. Дослідження сенсу життя та пошуку значення в екзистенційному підході
51. Школи екзистенційного підходу
52. Визначення доказовості у психотерапевтичній практиці
53. Поняття ефективності терапевтичних підходів.
54. Основні принципи досліджень
55. Інтегративні процеси в психотерапії
56. Принципи об'єднання різних теоретичних методів
57. Теорія дієвих факторів психотерапії
58. Загальні та специфічні дієві фактори психотерапії
59. Етичні аспекти психотерапевтичних досліджень
60. Різновиди форми та форматів психотерапії.
61. Різновиди психотерапії по формі
62. Формат проведення психотерапії: очна, онлайн
63. Етичні особливості професійної діяльності психолога, психотерапевта
64. Страсбургська декларація та етичний кодекс психотерапевта
65. Принципи роботи психотерапевта
66. Основні юридичні аспекти в практичній діяльності фахівця сфери психічного здоров'я